

25225
616-37-

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2013-610.01-649/345/638
Konu : Yazılı soru önergesi

25/06/2014

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi: a) Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 21/06/2013 tarihli ve 43452547-120.00-129787 sayılı yazı,
b) 28/06/2013 tarihli ve 3258/6138 sayılı yazı.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan, İstanbul Milletvekili Umut Oran tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/25225 Esas Nolu soru önergesine ilişkin cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (b) yazımızla ek süre istenilmiş olup, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Bekir BOZDAĞ
Bakan

EK:

Soru önergesi cevabı (1 adet)

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2013-610.01-649/2718/5346
Konu : Yazılı soru önergesi

25 / 06 / 2014

Sayın Umut ORAN
İstanbul Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/25225 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

1- İşkencenin önlenmesi ve bu yöndeki iddiaların ortadan kaldırılması, kişilere karşı kötü muamele vakalarının yaşanmaması ve bu tür şikâyet sebeplerinin ortadan kaldırılması için mevzuatımızda köklü değişiklikler yapılmış, bu yöndeki tüm denetim ve yargı mekanizmaları oluşturulmuştur.

Ülkemizdeki bütün ceza infaz kurumlarının faaliyet ve işlemleri denetime tâbi tutulmaktadır. Bu çerçevede;

1- Yargı denetimi kapsamında, ceza infaz kurumları, 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu ile oluşturulan infaz hâkimleri tarafından denetlenmektedir. Hükümlü ve tutuklular, cezanın infazına veya kurumdaki yaşam koşullarına ilişkin şikâyetleri nedeniyle infaz hâkimine şikâyet başvurusunda bulunabilmekte, infaz hâkiminin kararına karşı da ağır ceza mahkemesine itiraz edebilmektedir. Bu şekilde, kurumların bütün işlem ve faaliyetleri yargı denetiminden geçirilebilmektedir.

2- İdarî denetim kapsamında, ceza infaz kurumları, Adalet Bakanlığı müfettişleri ile Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü hâkim ve kontrolörleri tarafından denetlenmektedir.

3- Sivil toplum kuruluşlarının denetimi kapsamında, 4681 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu hükümleri gereğince oluşturulan ve kurulduğu ağır ceza merkezinin yargı çevresinde faaliyet gösteren izleme kurulları, hâkim ve Cumhuriyet savcılarından oluşan adli yargı adalet komisyonlarınca oybirliğiyle seçilen sivil kişilerden oluşmaktadır. Bunlar da kendi içlerinden bir üyeyi başkan olarak seçmektedirler. Anılan kurullar, 4681 sayılı Kanunun 7. maddesi gereğince, iki ayda en az bir kez kuruma giderek denetim faaliyetinde bulunmak zorundadırlar. İzleme kurulları, hazırlamış oldukları raporları Cumhuriyet başsavcılığına, Bakanlığımıza, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına ve görev alanına giren bir şikâyet söz konusu ise infaz hâkimliğine göndermektedirler.

Yine, sivil toplum denetimi kapsamında, 6332 sayılı Türkiye İnsan Hakları Kurumu Kanunu hükümleri gereğince, Türkiye İnsan Hakları Kurumu İşkence ve Kötü Muameleyle Mücadele Birimi, ceza infaz kurumlarına haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirebilmekte, bu ziyaretlere ilişkin raporları ilgili kurum ve kuruluşlara iletebilmekte, Kurulca gerekli görülmesi durumunda kamuoyuna açıklamakta ve ceza infaz kurumları ve tutukevleri izleme kurulları, il ve ilçe insan hakları kurulları ile diğer kişi, kurum ve kuruluşların bu gibi yerlere gerçekleştirdikleri ziyaretlere ilişkin raporları inceleyerek değerlendirebilmektedir.

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

4- Parlamento denetimi kapsamında, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu veya araştırma komisyonlarının başkan ve üyeleri, ceza infaz kurumlarını ziyaret ederek araştırma ve denetleme faaliyetlerinde bulunabilmektedirler.

5- Uluslararası denetim kapsamında, ceza infaz kurumları, Avrupa İşkencenin Önlenmesi Sözleşmesi gereğince Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi tarafından denetlenmesinin yanı sıra, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiserliği ve Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklamalar Çalışma Grubu tarafından da denetlenmektedir.

Ayrıca, Birleşmiş Milletler İşkenceye Karşı Sözleşmeye Ek İhtiyari Protokolün (OPCAT) onay süreci 27/09/2011 tarihi itibarıyla tamamlanmış ve Ek Protokol 27/10/2011 tarihinde Ülkemiz bakımından yürürlüğe girmiştir. Bilindiği üzere, Ek Protokol çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı gözaltı merkezleri ve ceza infaz kurumlarına Ek Protokolde belirtilen denetleme organınca ziyaretler düzenlenebilecektir.

Ceza infaz kurumları, yukarıda belirtilen hem ulusal hem de uluslararası bağımsız kuruluşlar tarafından periyodik aralıklarla haberli ve habersiz olarak ziyaret edilmekte, hükümlü ve tutukluların sağlık ve yaşam koşulları, iç güvenlik, sevk ve nakil işlemleri ile ilgili aksaklık ve eksiklikler yetkili mercilere bildirilmektedir.

Hükümlü ve tutuklular tarafından gerek doğrudan gerek sivil toplum örgütleri, resmî veya özel insan hakları kuruluşları tarafından yapılan başvurular titizlikle incelenmekte, adlî ve idarî yönden yapılan soruşturmalar sonucunda kusur ve ihmali olan görevliler hakkında yasal gereğine titizlikle tevessül edilmektedir.

Öte yandan, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Hakları Komisyonunca Kurumda yapılan incelemeler sonucu hazırlanan "İzmir Çocuk Gençlik Ceza İnfaz Kurumu İnceleme Raporu"nın sonuç bölümünde, Kurum hakkında ortaya atılan taciz ve tecavüz türü iddiaların asılsız olduğuna işaret edildiği anlaşılmıştır.

II- İzmir Cumhuriyet Başsavcılığıyla yapılan yazışmaya verilen cevapta;

A) Bir dernek yetkililerinin söz konusu ceza infaz kurumunda gerçekleştirdiği görüşme sonrası ceza infaz kurumunda bulunun çocuk hükümlü ve tutukluların işkence ve kötü muameleye maruz kaldıkları, darp edildikleri yönündeki iddiaların araştırılarak gereği yapılmak üzere durumun Cumhuriyet Başsavcılıklarına bildirildiği,

Aliğa Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından başlatılan adlî soruşturma sonucunda 12 personel hakkında "Kovuşturmayla Yer Olmadığına" ve yine anılan 12 personel ve kurum müdürü hakkında yapılan idarî soruşturma sonucunda "Disiplin Cezası Verilmesine Yer Olmadığına" dair karar verildiği,

Aliğa Ceza İnfaz Kurumlarından sorumlu Cumhuriyet savcılığı tarafından söz konusu iddialarla ilgili Aliğa Sulh Ceza Mahkemesine basit yaralama suçundan açılan dava ile aynı mahkemede eski kurum müdürü hakkında basit yaralama suçundan açılan ayrı bir davanın yargılamasının hâlen devam ettiği,

B) Kurumun 12/04/2012 tarihinde hükümlü ve tutuklu kabulüne başladığı, geçen dönem içinde Kurumda Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Kontrolörler Kurulu Başkanlığı tarafından biri 2012 yılı, diğeri 2013 yılı olmak üzere 2 kez özel denetim gerçekleştirildiği,

C) 2012-2013 yıllarında Kurum personeli hakkında 20 şikâyet başvurusu yapıldığı; gerçekleştirildiği iddia edilen olaylarla ilgili olarak hükümlü, tutuklu ve yakınları ile çeşitli merciler tarafından yapılan şikâyet başvurularının tümünün işleme alındığı; personel hakkında adlî yönden ilgili Cumhuriyet başsavcılığınca, idarî yönden ise yetkili makamlarca

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

kanunî gereğinin yapıldığı, bir kısım personel hakkında "Disiplin Cezası Verilmesine Yer Olmadığına", adli yönden yapılan soruşturmalar sonucunda ise "Kovuşturmaya Yer Olmadığına" dair kararlar verildiği, bir kısım personel hakkında başlatılan adli ve idari soruşturmaların ise hâlen devam ettiği,

Ç) Kurumda "müşahade" olarak tanımlanan ve her birinde altışar oda olan 2 bölüm bulunduğu ve söz konusu bölümlerde 1 adet özürli odasıyla 2 adet yumuşak odanın yer aldığı; bu odaların, tavan yüksekliği 3,20 cm olan, 12,54 m2 büyüklüğünde ve 1,20 metre kare ebatlı 1 adet pencere ile içerisinde tuvalet ve duşu bulunan mekânlar olduğu,

Bu bölümlerde kalan hükümlü ve tutukluların, iki adet havalandırma bahçesinden yararlandıkları; gözlem ve sınıflandırma faaliyetlerinin burada gerçekleştirildiği; hükümlü ve tutukluların kuruma ilk geldiklerinde genellikle 1 gün süreyle "müşahade" olarak adlandırılan bu bölümde gözleme tâbi tutuldukları,

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 46. maddesi uyarınca, çocuk hükümlü ve tutuklular için hücreye koyma cezasının söz konusu olmadığı; açık havaya çıkma hakkı saklı kalmak üzere beş güne kadar "odaya kapatma cezası" verilebildiği,

5275 sayılı Kanunun 49. maddesi uyarınca hükümlü ve tutukluları diğerlerinden ayırmak veya kurum düzeninin ve kişilerin güvenliklerinin ciddi tehlike altında kalması durumunda tedbir almanın, idarelerin yetkisinde olduğu; haklarında disiplin soruşturması yürütülenlerle, kurum iç düzenini ve kendisinin veya diğer kişilerin güvenliklerini, ayrıca yaşam ve beden bütünlüklerini ciddi derecede tehlikeye sokan hükümlü ve tutukluların tedbir amacıyla ve geçici sürelerle süngerli ya da yumuşak oda olarak tabir edilen bölümlere alınabildiği; zarar verme ihtimallerinin ortadan kalkmasıyla "müşahade" olarak adlandırılan odalara aktarıldıkları; uyum sorunları devam edenlerin ise bir süre daha tutulduğu,

"Müşahade" olarak adlandırılan kısımlarda 10 gün ve üzeri sürelerle kaldığı tespit edilen 13 çocuğun durumunun incelendiği; bu odaya alınmalarında disiplinsiz hareketlerinin ya da kendi isteklerinin ön plana çıktığının gözlemlendiği; ayrıca odaya kapatma cezalarının verildikleri süreden daha fazla çektilmesinin söz konusu olmadığı, medya kuruluşlarında hücre olarak tabir edilen bu bölümlerde çocukların kapalı vaziyette günlerce, haftalarca tutuldukları yönündeki haberlerin asılsız olduğu,

D) Son dönemde kamuoyuna yansıyan hükümlü ve tutuklu çocukların, Kurum personeli tarafından alındıkları süngerli odada elleri ve ayakları plastik kelepçeyle bağlandıktan ve kameralar kapatıldıktan sonra dövüldükleri yönündeki iddialarla ilgili olarak özel bir denetim yapıldığı,

01/05/2012 tarihi itibarıyla, Kurumun, iç kısımlarında 257, dış kısımlarında ise 30 olmak üzere toplam 287 kamera ile izlenmekte olduğu; toplam kapasitesi 108 TB olan ve en az 10 aylık görüntüleri belleğinde saklayabilen bir sistemin mevcut olduğu,

Kurumda, süngerli oda ya da yumuşak oda olarak tabir edilen 2 bölüm bulunduğu; bu odalara haklarında disiplin soruşturması yürütülen hükümlü ve tutuklular ile kurum iç düzenini bozan veya kendisinin ya da diğer kişilerin güvenliklerini, yaşam ve beden bütünlüklerini ciddi derecede tehlikeye sokan hükümlü ve tutukluların tedbir amacıyla ve geçici sürelerle alındığı; öfkelerini kontrol altına almaları ve kendilerine ya da çevresindeki diğer kişilere zarar verme ihtimallerinin ortadan kalkması üzerine bu odalardan çıkartıldıkları,

Söz konusu odaların, ikişer kamera marifetiyle 24 saat kesintisiz olarak izlenerek görüntülerinin kayıt altına alındığı, burada kalan hükümlü ve tutukluların özel bir defterde

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

kayıtlarının tutulduğu,

08/07/2012 tarihinden sonraki görüntü kayıtlarının tamamının izlendiği, söz konusu kayıtlarda herhangi bir boşluk ya da kopukluk tespit edilemediği; incelenen son bir yıllık kayıtlarda hükümlü ve tutuklu çocukların ceza infaz kurumu personeli tarafından alındıkları süngerli odada elleri ve ayakları plastik kelepçeyle bağlandıktan ve kameralar kapatıldıktan sonra dövüldükleri yönünde bir tespitle karşılaşılmadığı,

E) Kurum İkinci Müdürünün, hükümlü ve tutuklu çocukları hortumla dövdüğü iddialarına ilişkin olarak; Bakanlığımız Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünce görevlendirilen kontrolörler tarafından 30/05/2013 ilâ 19/06/2013 tarihleri arasında Kurumda gerekli araştırmaların yapılmasının nihayetinde iddiaların gerçekleri yansıtmadığının anlaşıldığı,

Aliğa Ceza İnfaz Kurumlarından sorumlu Cumhuriyet savcılığının söz konusu iddialarla ilgili olarak Aliğa Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunduğu, soruşturma sonucunda "Kovuşturmaya Yer Olmadığına" dair karar verildiği, kurum eski müdürü hakkında başlatılan idarî soruşturma sonucunda "Disiplin Cezası Verilmesine Yer Olmadığına" dair karar verildiği; aynı kişi hakkında Aliğa Sulh Ceza Mahkemesinde görülmekte olan davanın ise hâlen devam ettiği,

F) Kurumda hükümlü ve tutuklu kabulüne başlandığı 12/04/2012 tarihinden itibaren bir kez intihar girişiminde bulunulduğu; ancak, Kurum uzmanları tarafından psikiyatrist desteğine ihtiyacı olduğu değerlendirilen 131 çocuk tutuklu veya hükümlünün psikiyatri servisi olan hastanelere yönlendirildiği,

Bildirilmiştir.

Bilgilerinize sunulur.

Bekir BOZDAĞ
Bakan